

BALVU NOVADA PAŠVALDĪBA
BALVU NOVADA DOME

Reģ. Nr.90009115622, Bērzpils iela 1A, Balvi, Balvu novads, LV-4501, tālrunis +371 64522453
fakss+371 64522453, e-pasts: dome@balvi.lv

Balvos

PIELIKUMS

Balvu novada domes
2023.gada 23.novembra
lēmumam (sēdes prot. Nr.19., 2.§)

PASKAIDROJUMA RAKSTS

par Balvu novada domes 2023.gada 23.novembra saistošo noteikumu Nr.18/2023
“Grozījumi Balvu novada domes 2022.gada 27.janvāra saistošajos noteikumos Nr. 2/2022
“Par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo atbalstu Balvu novadā”” projektu

Paskaidrojuma raksta sadaļa	Norādāmā informācija
1. Mērķis un nepieciešamības pamatojums	<p>Balvu novada domes saistošo noteikumu “Grozījumi Balvu novada domes 2022.gada 27.janvāra saistošajos noteikumos Nr.2/2022 “Par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo atbalstu Balvu novadā””(turpmāk – Saistošie noteikumi) izdošana pamatojama:</p> <p>1. 2023.gada 31.decembrī noslēgsies Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētais projekts “Deinstitutionalizācijas pasākumu īstenošana Latgales reģionā” (turpmāk – DI projekts), kuru īsteno Latgales plānošanas reģions sadarbībā ar pašvaldībām, tai skaitā, arī ar Balvu novada pašvaldību, līdz ar to attiecīgi nebūs pieejami sabiedrībā balstītie sociālie pakalpojumi par DI projekta līdzekļiem. Saistošajos noteikumos ir precizēti nosacījumi sociālo pakalpojumu - grupu mājas (dzīvokļa), dienas aprūpes centra bērniem, dienas aprūpes centra pilngadīgām personām, specializētas darbnīcas un sociālās rehabilitācijas centra bērniem pakalpojuma, saņemšanai:</p> <p>- svītrojot normas, kas nosaka, ka iepriekšminētie pakalpojumi primāri tiek sniegti darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" specifiskā atbalsta mērķa 9.2.2. "Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem" 9.2.2.1. pasākuma "Deinstitutionalizācija" (turpmāk - 9.2.2.1.pasākums) mērķgrupas personām, bet nosakot, ka Dienas aprūpes centra pakalpojums pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem un Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums primāri tiek sniegts pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem, kurām noteikta I un II invaliditātes grupa;</p>

- nosakot, ka tiesības saņemt sociālās rehabilitācijas centra bērniem pakalpojumu ir bērnam ar funkcionāliem traucējumiem ar invaliditāti ar ģimenes ārsta vai ārsts speciālista rekomendāciju, tos saņemot līdz 10 nodarbībām kalendārajā gadā vienai personai, finansētus no pašvaldības budžeta līdzekļiem.

2. Balvu novada domes 2022.gada 27.janvāra saistošo noteikumu Nr.2/2022 "Par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo atbalstu Balvu novadā" (turpmāk – Saistošie noteikumi Nr.2/2022) V nodaļā "Aprūpe mājās" noteikta aprūpes mājās pakalpojuma sniegšanas kārtība un nosacījumi. Aprūpes mājās pakalpojumu Balvu novada pašvaldībā saņem 56 pilngadīgas personas, no tām 5 personas ar garīga rakstura traucējumiem. Aprūpe mājās pakalpojuma pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem maksa tiek kompensēta DI projekta ietvaros. DI projekts beidzas 2023.gada 31.decembrī. No 2023.gada novembra aprūpes mājās pakalpojuma pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem izmaksas vairs netiks kompensētas no DI projekta finanšu līdzekļiem.

2024.gadā prognozējama minimālās mēneša darba algas mēnesī palielināšanas, aprūpes mājās pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem netiks kompensēts no DI projekta līdzekļiem – līdz ar to pašvaldībai palielināsies izdevumi aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanai, līdz ar to Saistošajos noteikumos paredzēti sekojoši grozījumi:

- šobrīd Saistošo noteikumu Nr.2/2022 28.punktā noteikts, ka pilngadīgai personai ar garīga rakstura traucējumiem, atbilstoši noteiktajam aprūpes līmenim, tiek noteikts sekojošs aprūpes pakalpojuma apjoms:

- pirmajam aprūpes līmenim, nepārsniedzot 4 stundas kalendāra nedēļā līdz 16 stundām kalendāra mēnesī;

- otrajam aprūpes līmenim nepārsniedzot 8 stundas kalendāra nedēļā līdz 32 stundām kalendāra mēnesī;

- trešajam aprūpes līmenim nepārsniedzot 12 stundas kalendāra nedēļā līdz 48 stundām kalendāra mēnesī;

- ceturtajam aprūpes līmenim nepārsniedzot 25 stundas kalendāra nedēļā līdz 100 stundām kalendāra mēnesī.

Saistošajos noteikumos tiek samazināts aprūpes pakalpojuma sniegšanas apjoms pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem, stundu skaitu nosakot, pirmajam aprūpes līmenim līdz 10 stundām kalendāra mēnesī; otrajam aprūpes līmenim līdz 20 stundām kalendāra mēnesī; trešajam aprūpes līmenim līdz 30 stundām kalendāra mēnesī un ceturtajam aprūpes līmenim līdz 40 stundām kalendāra mēnesī. Pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem aprūpe mājās pakalpojuma nodrošināšanas stundu skaits tiks samazināts, lai to pielīdzinātu citām mērķgrupām, sniedzamā aprūpes mājās pakalpojuma apjomam un izmaksām.

- Saistošo noteikumu Nr.2/2022 34.punktā noteikts, ka Pārvalde ne retāk kā ik pēc sešiem mēnešiem attālināti pārbauda Sociālo pabalstu administrēšanas informācijas sistēmā (SOPA) pieejamos datus par Pakalpojuma saņēmēja ienākumiem un sociālo situāciju, Saistošajos noteikumos tiks noteikts, ka Pārvalde katrā kalendārā gada janvārī pārbauda datus SOPA.

3. Saistošo noteikumu Nr.2/2022 VI nodaļā “Aprūpes pakalpojums bērniem ar invaliditāti” noteikta aprūpes pakalpojuma bērniem ar invaliditāti sniegšanas kārtība un nosacījumi. Aprūpes pakalpojumu bērniem ar invaliditāti ir tiesības saņemt nepilngadīgām personām vecumā no 5-18 gadiem, kurām ir izteikti un smagi funkcionēšanas ierobežojumi un Veselības un darbības ekspertīzes ārstu valsts komisija ir izsniegusi atzinumu par īpašas kopšanas nepieciešamību (turpmāk - aprūpes pakalpojums bērniem). Saistošajos noteikumos precizēta šī pakalpojuma sniegšanas kārtība un nosacījumi:

- svītrot normu, kas nosaka, ka piešķirot aprūpes pakalpojumu bērniem tiek vērtēts vai bērns ir 9.2.2.1.pasākuma mērķgrupas persona, un nosakot, ka bērnam nav tiesību vienlaikus ar aprūpes pakalpojumu bērniem saņemt sociālās aprūpes pakalpojumu vai aprūpes mājās pakalpojumu, kas tiek nodrošināts Eiropas Savienības politikas instrumentu projektu ietvaros;

- precizēts, kas ir bērna aprūpe, tā ir palīdzība personiskās higiēnas nodrošināšanā, palīdzība apģērbties un noģērbties, ēdiena gatavošana vai uzsildīšana, palīdzība paēst, palīdzība iekļūt gultā un izkļūt no tās, pozicionēšana un pārvietošanās, ārstniecības personu izsaukšana un medikamentu lietošanas nodrošināšana;

- konsultējoties ar bērnu vecākiem secināts, ka atbalstot vecākus, aprūpes pakalpojumu bērniem nepieciešams saņemt arī bērniem līdz 5 gadu vecumam. Līdz 5 gadu vecumam, bērniem, kuriem Veselības un darbības ekspertīzes ārstu valsts komisija izsniegusi atzinumu par īpašas kopšanas nepieciešamību netiek piešķirts arī asistenta un pavadoņa pakalpojums pašvaldībā, finansēts no valsts budžeta līdzekļiem. Līdz ar to Saistošajos noteikumos tiek noteikts, ka aprūpes pakalpojumu bērniem var saņemt vecumā no 2 līdz 18 gadiem, paredzot labvēlīgāku nosacījumu kā noteikts Invaliditātes likuma 12.panta 6.² daļā;

- precizēts, kas ir objektīvie apstākļi, kad bērna likumiskie pārstāvji vai audžuģimene nevar nodrošināt bērna aprūpi un uzraudzību nepieciešamajā apjomā, proti, - klātienē iegūst izglītību, regulāri piedalās Nodarbinātības valsts aģentūrasursos, apmeklē dienas aprūpes centru vai citu sociālās rehabilitācijas pakalpojumu, paredzēta ilgstoša ārstēšanās, nepieciešams veikt privātas veselības, darījumu lietas bez bērna klātbūtnes u.c.;

- svītrotas normas, kas nosaka, kādas personas un kādā apjomā ir tiesīgas sniegt aprūpes pakalpojumu bērniem, proti, bērna likumiskā pārstāvja vai audžuģimenes izvēlēta fiziska persona, kurai ir darba vai personīgā pieredze saskarsmē ar personu ar invaliditāti un juridiska

persona, kura aprūpes pakalpojuma bērniem sniegšanai ir reģistrēta sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā un spēj nodrošināt, ka pakalpojumu sniedz personas, kurām ir darba vai personīgā pieredze saskarsmē ar personu ar invaliditāti. Piešķirot aprūpes pakalpojumu bērniem tiks ievērotas jau normatīvajos aktos noteiktās prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem, atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 17.panta pirmajā daļā noteiktajam, ka sociālos pakalpojumus drīkst sniegt tikai tāds sociālo pakalpojumu sniedzējs, kura pamatdarbība vai kura attiecīgās struktūrvienības pamatdarbība ir šo pakalpojumu sniegšana un kurš attiecīgā pakalpojuma sniegšanai ir reģistrēts sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā ne vēlāk kā trīs mēnešus pēc tam, kad pakalpojuma sniegšana uzsākta. Līdz ar to šo pakalpojumu var sniegt gan valsts informācijas sistēmā "Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrs" reģistrēti sociālā pakalpojuma "aprūpes mājās" sniedzēji juridiskas personas, gan fiziskas personas, (izņemot bērna 1.pakāpes radnieku un vienas mājsaimniecības locekli), kuras noslēgušas uzņēmuma (pakalpojuma) līgumu ar attiecīgo sociālo pakalpojumu sniedzēju par pakalpojuma sniegšanu;

- precizēts, ka aprūpes pakalpojumu bērniem var piešķirt ne ilgāk par trīs gadiem (šobrīd līdz 12 mēnešiem), laikā, kad bērnam noteikta invaliditāte un īpašas kopšanas nepieciešamība, vērtējot katru gadījumu individuāli un termiņu nosakot pēc individuālajām vajadzībām;

- precizēti iesniegumam pievienojamo dokumentu veidi, kuri apliecina, ka attiecīgi bērna likumiskie pārstāvji vai audžuģimene, nespēj nodrošināt bērna aprūpi un uzraudzību nepieciešamajā apjomā;

- precizēti kritēriji aprūpes pakalpojuma bērniem nepieciešamības novērtēšanai - Pārvalde izvērtēs ar bērnu kopā dzīvojošo ģimenes (mājsaimniecības) locekļu iespējas sniegt nepieciešamo atbalstu; likumisko pārstāvju vai audžuģimenes iespējas iesaistīties aprūpē un uzraudzībā (t.sk. noslodzi darbā, vai ir viena vecāka ģimene, nepieciešamību veltīt laiku citiem bērniem, vai klātienē iegūst izglītību, apmeklē Nodarbinātības valsts aģentūras organizētos pasākumus, apmeklē dienas aprūpes centru vai citu sociālās rehabilitācijas pakalpojumu, paredzēta ilgstoša ārstēšanās, nepieciešams veikt privātas veselības, darījumu lietas bez bērna klātbūtnes); skolas dienas pārklājumu (vai bērns apgūst vispārējo izglītību dzīves vietas izglītības iestādē, izglītību apgūst mājas apmācībā, izglītību apgūst speciālās izglītības iestādē, uz kuru dodas dažas dienas nedēļā, vai ir iespēja izmantot skolas pagarinātās dienas pakalpojumu u.tml.); iespējas bērnam iesaistīties dažādās aktivitātēs un pasākumos; iespējas saņemt sociālos un ārstniecības pakalpojumus (t.sk., bērna uzraudzības iespējas dienas aprūpes centrā, kā arī rehabilitācijas, terapijas un citus pakalpojumus) un citus apstākļus un faktus, kuriem ir nozīme lēmuma pieņemšanā;

- noteikts, ka aprūpes pakalpojumu bērniem piešķir līdz 80 stundām mēnesī, ja tas nepieciešams bērna likumisko pārstāvju (abu vecāku) vai audžuģimenes (abu audžuģimenes pārstāvju) nodarbinātības dēļ un līdz 40 stundām mēnesī, ja likumiskais pārstāvis vai audžuģimene citu

	<p>objektīvu apstākļu dēļ nevar nodrošināt bērna aprūpi;</p> <ul style="list-style-type: none"> - noteikta līguma noslēgšanas un kontroles kārtība. <p>4. Saistošajos noteikumos veikti tehniski grozījumi un precizēts, ka personai vai tās likumiskajam pārstāvim, jāiesniedz dokumenti, kas nav Pārvaldes rīcībā.</p>
<p>2. Fiskālā ietekme uz pašvaldības budžetu</p>	<p>1. Tiek paredzēts, ka Grupu mājas (dzīvokļa), dienas aprūpes centra bērniem, dienas aprūpes centra pilngadīgām personām, specializētās darbnīcas, sociālās rehabilitācijas centra bērniem un aprūpes pakalpojuma bērniem un aprūpes pakalpojuma pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem finansējums līdz 2023.gada 30.oktobrim – 2023.gada 15.novembrim (atkarībā no pakalpojuma) tiek nodrošināts no Eiropas Sociālā fonda finansējuma, atbilstoši Ministru kabineta 2015.gada 16.jūnija noteikumiem Nr.313 Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 9.2.2.specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem” 9.2.2.1. pasākuma “Deinstitucionalizācija” īstenošanas noteikumi.”</p> <p>2. No 2023.gada 15.novembra līdz 2023.gada beigām un ar 2024.gadu DI projekta ietvaros sniegtie pakalpojumi tiks finansēti no pašvaldības budžeta, līdz ar to 2024.gadā budžetā nepieciešams plānot papildu finansējumu līdz 606 488 <i>euro</i> apmērā (tai skaitā aprūpes pakalpojumam bērniem 70 425 <i>euro</i>, aprūpes mājās pakalpojumam pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem 12 576 <i>euro</i>).</p> <p>Plānojot 2024.gada budžetu tiks ņemts vērā, ka pašvaldības izdevumi par aprūpes mājās pakalpojuma pilngadīgām personām - pensijas vecuma personām, pilngadīgām personām ar fiziska rakstura traucējumiem ar invaliditāti un pilngadīgām personām smagas slimības laikā vai atveseļošanās periodā, sniegšanu, salīdzinot ar 2023.gadu palielināsies līdz 8%, saistībā ar minimālās mēneša darba algas mēnesī palielināšanos, kas ietekmēs personas līdzmaksājuma apmēru.</p> <p>Saistošo noteikumu izpilde tiks īstenota esošo cilvēkresursu ietvaros, papildus resursi sakarā ar jaunu institūciju vai darba vietu veidošanu un esošo institūciju kompetences paplašināšana, lai nodrošinātu Saistošo noteikumu izpildi, nav nepieciešama.</p>
<p>3. Sociālā ietekme, ietekme uz vidi, iedzīvotāju veselību, uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, kā arī plānotā regulējuma</p>	<p>Aprūpe mājās pakalpojums pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem tiks turpināts sniegts, samazināsies sniedzamā pakalpojuma apjoms. Saistošie noteikumi ietekmēs sociālo vidi, kopumā veicinās iedzīvotāju integrāciju sabiedrībā, dzīves kvalitātes uzlabošanos.</p> <p>Ietekme uz iedzīvotāju veselību – pozitīvi ietekmēs iedzīvotāju veselību un iespējas saņemt pašvaldībā nodrošinātos sociālos pakalpojumus un sociālo atbalstu.</p>

ietekme uz konkurenci	<p>Ietekme uz vidi – nav attiecināms.</p> <p>Saistošajiem noteikumiem nav ietekmes uz uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā un konkurenci.</p>
4. Ietekme uz administratīvajām procedūrām un to izmaksām	<p>Institūcija, kurā privātpersona var vērsties saistošo noteikumu piemērošanā ir Balvu novada Sociālā pārvalde.</p> <p>Nav paredzamas papildu administratīvo procedūru izmaksas.</p>
5. Ietekme uz pašvaldības funkcijām un cilvēkresursiem	<p>Saistošie noteikumi precizē sociālo pakalpojumu un sociālā atbalsta piemērošanas kārtību. Saistošo noteikumu izpildes administrēšanu nodrošina Balvu novada Sociālā pārvalde, jaunas darba vietas netiks veidotas, jauni pienākumi vai uzdevumi esošajiem darbiniekiem netiks noteikti.</p>
6. Informācija par izpildes nodrošināšanu	<p>Saistošo noteikumu izpildes nodrošināšanai papildus resursi un pašvaldības institūciju struktūras izmaiņas nav nepieciešamas.</p>
7. Prasību un izmaksu samērīgums pret ieguvumiem, ko sniedz mērķa sasniegšana	<p>Pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem aprūpe mājās pakalpojuma nodrošināšanas stundu skaits samazināsies, lai to pielīdzinātu citām mērķgrupām (pensijas vecuma personām, pilngadīgām personām ar fiziska rakstura traucējumiem ar invaliditāti un pilngadīgām personām smagas slimības laikā vai atveseļošanās periodā) sniedzamā aprūpes mājās pakalpojuma apjomam un izmaksām.</p> <p>Saistošie noteikumi ir piemēroti iecerēto mērķu sasniegšanai un paredz tikai tādus pasākumus, kas nepieciešami šo mērķu īstenošanai.</p> <p>Plānoto izmaksu palielinājums uz 2024.gada budžetu ir būtisks, taču ieguvumi visai sabiedrībai kopumā būs lielāki.</p>
8. Izstrādes gaitā veiktās konsultācijas ar privātpersonām un institūcijām	<p>Saistošie noteikumi izskatīti un atbalstīti Sociālās un veselības aprūpes jautājumu komitejā.</p> <p>Atbilstoši Pašvaldību likuma 46.panta trešajā daļā noteiktajam, saistošo noteikumu projekts tika publicēts Balvu novada pašvaldības oficiālajā tīmekļvietnē www.balvi.lv no 2023.gada 2.novembra līdz 2023.gada 16.novembrim sabiedrības viedokļa noskaidrošanai. Tika saņemti divi priekšlikumi. Pirmais priekšlikums veikt grozījumu Saistošo noteikumu Nr.2/2022 48.punktā nosakot, ka dienas aprūpes centra pakalpojumu pilngadīgām personām ir tiesības saņemt pilngadīgai personai ar garīga rakstura traucējumiem ar invaliditāti tikai tad, ja personai noteikti smagi traucējumi un noteikta īpašs kopšanas nepieciešamība. Otrais priekšlikums veikt grozījumu Saistošo noteikumu Nr.2/2022 52.punktā nosakot, ka dienas aprūpes centra pakalpojumu bērniem ir tiesības saņemt bērnam ar funkcionāliem traucējumiem ar invaliditāti tikai tad, ja bērnam noteikti smagi attīstības traucējumi. Priekšlikumi izskatīti 2023.gada 23.novembrī Balvu novada domes sēdē. Priekšlikumi netiek ņemti vērā.</p>

